

Tema si viziunea despre lume reflectate intr-un roman din perioada postbelica - Eseu

Scrive un eseu de 2 - 3 pagini, in care sa prezinti tema si viziunea despre lume reflectate intr-un roman din perioada postbelica. In elaborarea eseului, vei avea in vedere urmatoarele repere:

- evidentierea tipului de roman pentru care ai optat si a trasaturilor care fac posibila incadrarea intr-o tipologie, intr-un curent cultural / literar, intr-o perioada sau intr-o orientare tematica;
- prezentarea temei romanului, reflectata in textul narativ ales, prin referire la doua episoade / secvente narative;
- sublinierea a patru elemente ale textului narativ, semnificative pentru ilustrarea viziunii despre lume a autorului / naratorului (de exemplu: actiune, conflict, relatii temporale si spatiale, constructia subiectului, particularitati ale compozitiei, perspectiva narativa, tehnici narative, constructia personajului, modalitati de caracterizare, limbaj etc.);
- exprimarea unei opinii argumentate despre modul in care tema si viziunea despre lume sunt reflectate in romanul ales.

In literatura romana, tematica rurala este o trasatura definitorie. Tema principala a prozei lui Marin Preda este lumea rurala, prezentata din punctul de vedere al celui care a fost parte integranta a unor structuri imposibil de uitat: "Temele mele principale sunt cele din lumea taraneasca. Tot timpul am fost dominat de sentimentul universului copilariei mele, pe care am vrut sa-l reconstitui." (Marturisiri si reflectii)

Roman realist - obiectiv, Morometii ilustreaza preocuparea constanta a lui Marin Preda de a consemna complexitatea lumii rurale. Primul volum, aparut in 1955, impune un personaj cu totul original in literatura romana, care depaseste limitele tipului in care se inscrie. Ilie Moromete si familia sa sustin actiunea principala a acestei opere, care poate fi considerata, la un prim nivel, un roman de familie. Familia rurala este raportata la destinul colectivitatii, pusa in relatie cu mari procese de metamorfoza sociala, care determina schimbari de mentalitate. Procesul conduce la disolutia unor structuri traditionale, la degradarea modelului si la impunerea altor valori. In aceste conditii, supravietuiesc doar cei care se adapteaza, care cred ca singura lor sansa este de a renunta la ceea ce se considera structuri perimate.

Actiunea, ampla, este plasata in spatiul rural din Campia Dunarii si este structurata pe trei planuri narative principale, care urmaresc evolutia a trei familii, surprinse, toate, in plin proces de disolutie: Moromete si familiile complementare - Botoghina si Balosu. Destinul fiecareia dintre ele este urmarit prin raportare la atitudinea lor fata de valorile fundamentale ale lumii rurale: traditia, familia si pamantul. Incipitul fixeaza clar reperele spatio-temporale - "in Campia Dunarii, cu cativa ani inaintea celui de-al doilea razboi mondial, se pare ca timpul avea cu oamenii nesfarsita rabdare; viata se scurgea aici fara conflicte mari." -, sugerand o atmosfera pasnica - arhaica, in care existenta oamenilor se desfasoara in legatura cu evenimente care pot fi controlate.

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

Subiectul se construiește prin înlanțuire, creând o imagine complexă a relațiilor familiale care se stabilesc în interiorul unei comunități rurale aproape închise, în care viața se desfășoară în ritmuri universale. Țăranii din Silistea - Gumesti se confruntă cu problemele universale ale lumii lor, pe care romanul realist românesc le-a ilustrat în toată amploarea lor - problema pământului, efortul continuu de a-și asigura traiul, munca istovitoare la câmp, dar și tradițiile, respectul pentru familie și pentru autoritatea consacrată.

Ramas vaduv, Ilie Moromete se recăsătorește cu Catrina, familia reunind copii din ambele căsătorii, între care se declanșează conflicte surde, alimentate de Guica, sora mai mare a lui Moromete. Nemulțumită că fratele său s-a recăsătorit, exilând-o din casa părintească, Maria Moromete nutrește o neîmpacată ură față de Catrina. Paraschiv, Nila și Achim, fiii lui Ilie Moromete din prima căsătorie, sunt convinși că mama lor vitregă îi nedreptățește, căutând să le facă zestre numai fetelor - Ilinca și Tita - și să-și asigure lui Neculaie, fiul mai mic, continuarea studiilor. De aici, conflicte deschise, uneori violente. De altfel, una dintre primele scene ale romanului sugerează disensiunile care există în interiorul acestei familii compuse din copii proveniți din căsnici diferite.

Așezarea la masă, în cadrul cinei în familie, este ilustrativă în acest sens: mama și fetele stau lângă plită, Niculaie stă în apropierea mamei, iar băieții mai mari "spre partea dinafară a tindei, ca și când ar fi fost gata în orice clipă să se scoale de la masă și să plece afară.

" Mai sus decât toți, într-o iluzie a autorității necontestate, Moromete stă pe pragul odăii celei bune, dominându-i cu privirea, cu gestul și cu vocea pe toți membrii familiei. E o scenă în care se creează iluzia autorității paternale într-o lume în care tiparele arhaice supraviețuiesc. Ritualul mesei dezvăluie, însă, adevăratele relații din sânul familiei. Copiii din prima căsătorie nu se înțeleg cu ceilalți, dar tatal, pentru a menține unitatea familiei, este dur (Niculae face mofturi la masă și mana tatălui îl lovește necrutător). Problemele familiei sunt ale tuturor celor din sat: existența câtorva loturi de pământ și lupta pentru a le păstra nestirbite, primejdia foncierii și a datoriei la bancă. Lucrurile se complică prin disensiunile dintre frații vitregi și prin dorința fiilor mai mari de a pleca la București, convinși că se vor descurca mai bine pe cont propriu decât sub autoritatea paternă.

Semnele crizei timpului arhaic se acumulează fără a fi observate. Moromete însuși, în ciuda capacității neobisnuite de a reflecta pe marginea evenimentelor, nu le sesizează. Ignoră plata datoriilor către stat, raportându-se la precedentul anularii datoriilor de la bancă, spera că ploaia va aduce o recoltă bogată, ceea ce i-ar permite să pună deoparte bani.

Toate aceste probleme financiare se vor dezlanțui după plecarea fiilor mai mari la București. Plecarea lui Achim aduce primul semn simbolic al destrămării familiei Moromete. După ce își da acordul în privința plecării lui Achim, Moromete hotărăște să taie salcamul care ocupă locul din spatele casei, anticipând greutățile financiare. Fără a-și explica gestul celorlalți membri ai familiei, Moromete îl ia pe Nila într-o dimineață de duminică și taie salcamul, pentru a-l vinde lui Balosu. Caderea impunătorului arbore prevestește, simbolic, prăbusirea autorității paternale și anticipează precipitarea evenimentelor.

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

Achim pleaca la Bucuresti, dar castigul asteptat nu se iveste, iar Moromete afla ca fiul sau nu intentioneaza sa se mai intoarca si nici sa trimita vreun ban acasa. Pedepsa exemplara aplicata lui Paraschiv si lui Nila, intr-una dintre ultimele scene ale primului volum, care marcheaza o incercare disperata de a restabili ordinea familiala, nu are nici o eficienta, cei doi fug si ei la Bucuresti cu caii si cu aproape toata averea familiei. Conflictul surd de pe tot parcursul actiunii se finalizeaza in aceasta izbucnire violenta a tatalui care marcheaza sfarsitul unui destin familial. Pentru fiii mai mari ai lui Ilie Moromete, traditia nu mai are nici o importanta. Ei se adapteaza primii noului, considera ca satul si realitatea lui sunt perimate.

Mentalitatea traditionala nu mai functioneaza nici in cazul familiei lui Tudor Balosu. Victor, fiul, este comis-voiajor si poarta pantaloni din "piele de drac", renunta la obiceiurile care i se par ilustrative pentru mentalitatea rurala (cand Moromete ii vinde lui Tudor Balosu salcamul si il invita pe Victor sa bea o tuica impreuna cu ei, acesta refuza dispretuitor si ostentativ, ceea ce atrage ironia lui Ilie Moromete), nu mai participa la seceris. Polina, fiica, pare a urma o perioada destinul oricarei fete de la tara: isi face zestre, are petitori bogati, dar se indragosteste de Birica, flacau sarac, ceea ce il determina pe Balosu sa refuze sa-i dea partea de zestre promisa. Spre deosebire de Ana lui Liviu Rebreanu, Polina refuza ipostaza de victima. Se cearta cu familia pentru a-si dobandi drepturile, iar cand Balosu refuza sa-i dea lotul, provoaca un conflict deschis apucandu-se de secerat graul fara acordul tatalui. De altfel, in familia tanara, Polina este caracterul cel mai puternic si isi impune vointa de fiecare data, cu toate ca in afara caminului trece drept o sotie supusa. Sunt evidente, in aceste detalii consemnate cu finete, fisurile in mentalitatea traditionala.

Chiar si destinul familiei lui Botoghina ilustreaza aceeasi evolutie a mentalitatilor. El se imbolnaveste de tuberculoza si vinde pamant pentru a se putea interna in sanatoriu, in ciuda impotrivirii sotiei. Vindecata partial, Botoghina se intoarce acasa si se apuca de munca, pentru a-si reface lotul. Se imbolnaveste din nou si moare, iar Anghelina ii blestema amintirea. Toate destinele familiale prezentate in roman sustin ideea degradarii familiei patriarhale. Conflictul pe care il ilustreaza, de fapt, cele trei destine, este acela al mentalitatilor: traditia se pregateste sa lase locul altor tipuri de relatii sociale. Semnele crizei timpului arhaic se acumuleaza fara a fi observate. Timpul istoric, vestind criza gospodariei taranesti, isi impune prezenta treptat. Timpul individual este pus in relatie cu timpul universal. Prima parte sta sub semnul timpului rabdator cu oamenii. Simultan insa, timpul istoriei este o prezenta subterana, dar permanenta, ca timp acumulativ al evenimentialului. Interval exterior, opus celui al eului, istoria apare, in Morometii, in cele doua ipostaze ale sale, fundamentale pentru intreaga opera a lui Marin Preda: sociala si politica. Contrastele sociale sunt evidente prin stratificarea lumii satului, subliniata in conturarea unor nivele distincte: universul imbelsugat al lui Tudor Balosu, inscris pe coordonatele alunecarii muncii traditionale spre speculatia economica; stadiul mediu, al lui Moromete, surprins in degradingolada, prin tactica eroului de a temporiza rezolvarea problemelor concrete, prin care realul il agreseaza si lumea saraciei apasatoare, inchisa devorator asupra siesi (Botoghina si tugurlan). Metamorfoza radicala a structurii gospodariei taranesti este anuntata de finalul primului volum: "Timpul nu mai avea rabdare".

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

Ilie Moromete nu va fi capabil sa isi apere pana la capat stilul existential. Acceptat o perioada de sotie si de copii, modul de a exista patriarhal este contestat, in cele din urma, violent chiar. Dupa plecarea fiilor mai mari, Catrina si fetele il parasesc, Niculaie refuza sa-i mai vorbeasca, neintelegand gestul tatalui de a nu-i mai plati taxele scolare. Criza timpului istoric, anuntata de finalul primului volum se concretizeaza in prabusirea tuturor structurilor consacrate, prezentata in volumul al II-lea al romanului. Satul devine de nerecunoscut, relatiile dintre sateni se schimba, pentru ca in comunitatea inchisa, in care toata lumea se stia si comunica, apar, nu se stie de unde, "ca dintr-o groapa fara fund", tot felul de indivizi care nu au nicio legatura cu lumea din Silistea-Gumesti. Niculaie, devenit activist de partid, se ocupa de colectivizare si de campania agricola in satul natal. De aici, frecventele conflicte cu tatal, care nu are nicio toleranta pentru noul mod de a concepe existenta. in noile structuri sociale, Ilie Moromete nu-si mai gaseste locul. Politica, motiv de petrecere si de amuzament in timpul adunarilor linistite din poiana fierariei lui locan, devine laitmotivul existentei rurale in volumul al II-lea.

Aristide pune la cale comploturi, ca sa distruga partidul comunist din interior, nimeni nu crede ca liberalii si taranistii nu vor mai avea nici un cuvânt de spus in privinta destinului social. Cand constrangerile se inmultesc, insa, oamenii, derutati la inceput, sunt nevoiti sa accepte evidenta: nimeni nu poate sa scape de determinismul social. Discutiile dintre Niculae si Ilie Moromete dobandesc, in acest context, sensul unei confruntari intre doua moduri de a concepe viata. Tanarul Moromete crede intr-o noua religie a binelui si a raului si, odata castigat de ideile socialismului, devine apostolul lor inflexibil. Ideile fiului intampina protestul tatalui, care nu se obisnuieste cu gandul ca ceea ce a facut el a fost gresit si ca rosturile taranesti trebuie schimbate. Iluzia lui Moromete ca lumea nu trebuie sa se schimbe ii confera acestui personaj o aura tragica. O scena antologica din al II-lea volum accentueaza ideea ca Ilie Moromete nu se va obisnui niciodata cu ideile promovate de fiul sau. Batranul taran, udat pana la piele de o ploaie de vara, sapa cu hotarare un sant care sa-i apere sira de paie, in timp ce in alta parte a satului se pregatesc rasturnari spectaculoase. in incapatanarea cu care vrea sa apere "nenorocitele paie" se descifreaza atat disperarea unui om care nu poate trai dupa alte rosturi, cat si dorinta de a-i demonstra fiului ca "pana in clipa din urma omul e dator sa tina la rostul lui, chit ca rostul acesta cine stie ce s-o alege din el!" Deasupra satului de altadata, cu ierarhii sigure, satul adunarilor linistite si al dialogurilor pline de spirit, se abat "evenimente pline de viclenie". Satul arahaic, civilizatia morometiana sunt sortite disparitiei. si autorul, alaturi de personajul sau emblematic, lasa "raurile tulburi ale istoriei sa invadeze aceasta mica asezare linistita". (Eugen Simion)

Morometii nu e un roman al tragediilor individuale. Din perspectiva scriitorului realist, romanul ilustreaza obiectiv evolutia unor destine si a unor mentalitati. Viziunea despre lume a eroilor lui Marin Preda nu este una catastrofica, ci mai curand ironic - amara, asa cum o sintetizeaza Ilie Moromete in una dintre conversatiile imaginare cu Niculae ("si de ce crezi tu ca n-ai fi ultimul prost de pe lume si ca mai degraba tu ar trebui sa dispari, nu eu?"). Dincolo de cutremurele istoriei, taranii din Silistea - Gumesti invata sa supravietuiasca, acceptand provocarile.